

Dünya Hepatit Günü

Her yıl 28 Temmuz, Dünya Hepatit Günü olarak kutlanmaktadır. 28 Temmuz Viral Hepatit B hastalığının yüzey antijeni olarak bilinen "HBsAg" nin bulunduğu gün olup, Hepatit B'nin ilacının bulunmasında çok büyük rol oynamıştır. Dünya Sağlık Örgütü'nün kararıyla bu günün "Dünya Hepatit Günü" olarak anılmasına karar verilmiştir.

Hepatit çoğunlukla virüslerden bulaşır. Hepatit hastalığının 7 türü olup A, E, F tipi hepatitler, virüs bulaşan su ve besin maddelerinin ağızdan alınması ile oluşur. B, C, D, G türü hepatitler ise kanla temas, tükürük ve cinsel ilişki yoluyla bulaşır.

Hepatit A, Hepatit A virüsünün neden olduğu bir karaciğer hastalığıdır. Ülkemizde, genellikle okul çağı çocuklarında sık görülür. Tuvalet hijyeni kötü olan kişilerin ellerini yıkamaması ve sonrasında yiyecek-ışeceklerle dokunması sonucu kişiden kişiye bulaşır. Bu nedenle, kişisel hijyenin ve sağlık koşullarının yetersiz ve kötü olduğu toplu yaşanan yerlerde kolayca yayılır.

Hepatit B ve C hastalığına sebep olan virüsler sessizdir. Pek çok insan farkında olmadan bu virüsü almış olabilir ve hiçbir belirti olmaksızın bu virüsü taşıyabilir. Tedavi edilmez ise her iki virüs de karaciğer sirozuna neden olabilir. Siroz ise kanama, asit, koma, karaciğer yetmezliği gibi yaşamı tehdit eden hastalıklar ya da ölüm ile sonuçlanabilir. Uzun süreli Hepatit B hastalığında siroz ortaya çıkmadan önce de karaciğer kanseri görülebilir.

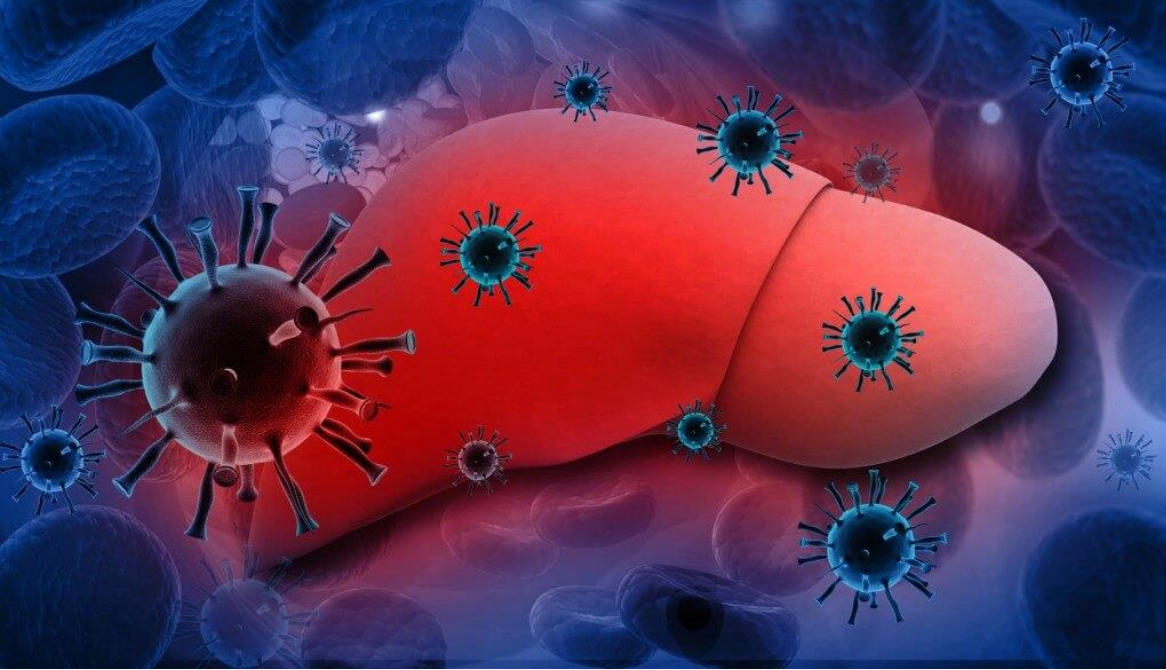
Hepatit B ve Hepatit C hastalıklarının bulaşma yolları şunlardır:

- Kan ve diğer vücut sıvılarıyla bulaşma
- Deri bütünlüğünün bozulduğu durumlarda (kesik-açık yara vb) mikrobu bulaşması
- Cinsel ilişki
- Hepatit taşıyıcı gebeden bebeğine bulaşma

Hepatit B Risk Grupları:

- Hepatit B'li anneden doğan bebekler,
- Hepatit B taşıyıcısı ile aile içi temas edenlerden aşısız olanlar,
- Çok sayıda cinsel eşi olanlar ve para karşılığı cinsel ilişkide bulunanlar,
- Kan ve kan ürünleri kullananlar,
- Hemodiyaliz uygulanan kişiler,
- Damar içi ilaç bağımlıları,
- Hasta ve hasta malzemeleri ile teması bulunan tüm sağlık personeli
- Toplu halde bulunulan yerlerde (okullar, kreşler, kışlalar, yurtlar, huzurevleri, v.b.) yaşayanlar,
- Steril olmayan aletlerle yapılan sünnet ve kulak delme gibi işlemler de Hepatit B'nin bulaşması için önemli bir risk oluşturmaktadır
- Berberler, kuaförler, manikür-pedikürcüler, itfaiye personeli, askerler, polis memurları, kazalarda ve afetlerde ilk yardım uygulayan kişiler de risk grubunda yer almaktadır.

Yukarıda açıklanan tüm riskler Hepatit C için de geçerlidir. Bunlarla birlikte %40 oranında bilinmeyen bulaş riski de vardır.

Hepatit B ve Hepatit C tipi sarılık mikroplarından korunmak için dikkat edilmesi gereken kurallar şunlardır:

- Tıraş bıçağı, diş fırçası, küpe, tırnak makası gibi kişisel malzemeleri diğer insanlarla paylaşmaktan kaçınılmalı,
- Dövme veya piercing yaptırırken temiz iğneler kullanıldığından emin olunmalı,
- Berbere gidildiğinde kullanılmamış traş bıçağı ve steril edilmiş ustura kullanıldığından emin olunmalıdır,
- Cinsel ilişki sırasında, özellikle çok eşli durumlarda, mutlaka prezervatif kullanılmalıdır,
- Uyuşturucu kesinlikle kullanılmamalı,
- Sağlık görevlileri enjeksiyon uygulamasını güvenli yöntemlerle gerçekleştirmeli, tek kullanımlık enjektör kullanılmalı,
- Gebeler mutlaka B tipi sarılık mikrobu olup olmadığına ilişkin test yaptırmalı,

- Ailede (özellikle anne baba kardeş eş gibi yakın akrabalarda) sarılık hastası, siroz veya karaciğer kanseri hastası varsa mutlaka test yaptırmalı,

Hepatit B hastalığından korunmanın en etkili yolu aşılmandır. Hepatit B aşısı ülkemizde bebeklere, ilk dozu doğumda, 2. ve 3. dozları ise 1 ve 6 aylıkken, risk grubundaki kişilere ise 0, 1 ve 6 ay takvimi ile 3 doz olarak ve ücretsiz uygulanmaktadır. Hepatit C virüsüne karşı aşı henüz bulunmamaktadır ancak kullanılmaya başlayan yeni ilaçlarla tedavide %95 üzerinde iyileşme sağlanmaktadır. Aşı dışında hastalıktan korunmanın en etkili yolu bulaş yoluna ilişkin korunma önlemlerinin alınmasıdır.

Hepatit D virüsü, sadece hepatit B virüsü (HBV) ile enfekte olan kişilerde hastalığa yol açabilmektedir. HBV'nin yokluğunda enfeksiyon yapamaz. Hafif seyreden HBV enfeksiyonunu daha ağır ve hızlı seyreden bir hastalığa dönüştürebilir. Bulaşma esas olarak perkütan yolla (damar içi madde bağımlılarında), kan ve kan ürünleri transfüzyonuyla olur, cinsel yolla bulaş ve anneden bebeğe bulaş riski düşüktür.

Hepatit E virüsü (HEV) bulaşını fekal-oral yolla (hasta kişilerin dışkılarından atılan virüslerin bulaştığı su ve gıdaların tüketilmesiyle) gerçekleştirmektedir. Erişkinlerde çocuklardan daha sık görülür, özellikle gebelikte geçirildiğinde hepatit E hastalığı daha ağır seyreder. Gebelerde son 3 aylık dönemde HEV enfeksiyonu geçirildiğinde düşük, erken doğum, ciddi karaciğer yetmezliği ile ölüm riskinin artmasına sebep olabilir. Hepatit E virüsünün spesifik bir tedavisi ve aşısı yoktur.

Bilgilerin ve Korunun!

Cem YÜKSEL

BİYOLOG – FARMAKOLOJİ YL.